

Wymagania edukacyjne. Klasa 8

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I. 1.	Azja – kontynent geograficznych kontrastów	- opisuje położenie geograficzne Azji - odczytuje z mapy informacje dotyczące wysokości bezwzględnych, temperatur i opadów w Azji - odczytuje z mapy informacje dotyczące gęstości zaludnienia w różnych częściach Azji	- wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Azji - wskazuje na mapie kilka wybranych krain geograficznych Azji - podaje liczbę ludności Azji	- na podstawie map i innych źródeł informacji porównuje cechy obiektów i regionów położonych w Azji - podaje przykłady kontrastów społeczno-gospodarczych spotykanych w Azji	- wykazuje na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów - określa zależności występujące pomiędzy szerokością geograficzną a zróżnicowaniem klimatycznym Azji - określa zależności występujące pomiędzy wysokością nad poziomem morza a warunkami przyrodniczymi panującymi w różnych częściach Azji	- na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje (skrajne) warunki przyrodnicze panujące w różnych częściach Azji - podaje przyczyny występowania niektórych kontrastów geograficznych w Azji (np. klimatycznych, gęstości zaludnienia)
I. 2.	Pacyficzny pierścień ognia	- podaje przykłady zjawisk zachodzących w strefie subdukcji - odczytuje z mapy nazwy płyt litosfery w regionie Pacyfiku - określa przyczyny występowania trzęsień ziemi na granicach płyt litosfery	- na podstawie map opisuje przebieg granic płyt litosfery na granicy Azji i Pacyfiku - podaje kilka przykładów działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków trzęsień ziemi i erupcji wulkanów	- opisuje przebieg procesów geologicznych zachodzących w strefie subdukcji - wyjaśnia mechanizm powstawania tsunami	- porównuje ze sobą skutki trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami - identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w regionie Pacyfiku	ocenia skuteczność różnych sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I. 3.	Kultura ryżu	▶ podaje przykłady wykorzystania ryżu i produktów pozyskiwanych przy jego uprawie ▶ na podstawie map i klimatogramów opisuje cechy klimatu monsunowego Azji Południowo-Wschodniej	▶ opisuje prace wykonywane przy uprawie ryżu ▶ wyjaśnia znaczenie pojęcia „kultura ryżu”	▶ podaje nazwy przynajmniej pięciu krajów, w których wykształciła się „kultura ryżu” ▶ opisuje sposoby, w jaki ludzie przekształcają środowisko przyrodnicze w celu prowadzenia upraw ryżu	▶ na podstawie własnej wiedzy wymienia cechy klimatu monsunowego ▶ wyjaśnia działanie cyrkulacji monsunowej ▶ wymienia wpływ monsunu letniego i zimowego na pogodę w Azji Południowej	▶ wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i rozwojem „kultury ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej
Podsumowanie działu I						
II. 1.	Japonia	▶ na podstawie map opisuje położenie geograficzne Japonii ▶ podaje przykłady warunków przyrodniczych utrudniających rozwój gospodarczy Japonii	▶ wymienia wybrane cechy gospodarki Japonii (np. wysoki udział przemysłu hi-tech, intensywne rolnictwo) ▶ na podstawie danych charakteryzuje strukturę eksportu i importu Japonii	▶ opisuje przykłady skutecznego przeciwdziałania niekorzystnym warunkom przyrodniczym przez mieszkańców Japonii ▶ dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii	▶ wyjaśnia wpływ konfucjanizmu i sintoizmu na relacje społeczne i funkcjonowanie przedsiębiorstw w Japonii ▶ ocenia możliwe sposoby radzenia sobie ze skutkami kryzysu demograficznego w Japonii (np. imigracja, automatyzacja różnych sfer życia)	▶ ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
II. 2.	Chiny	▶ opisuje położenie geograficzne Chin ▶ na podstawie mapy określa gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin ▶ podaje przykłady wpływu chińskiej gospodarki na kraje europejskie i ich mieszkańców	▶ na podstawie mapy porównuje gęstości zaludnienia w różnych częściach Chin i określa prawidłowości w rozmieszczeniu ludności ▶ wykorzystując dane statystyczne określa znaczenie Chin w światowej gospodarce	▶ opisuje zmiany demograficzne, które zaszły w Chinach w ostatnich kilkunastu latach ▶ podaje przykłady działań mających na celu zwiększenie wpływu Chin w innych częściach świata	▶ korzystając z map tematycznych, wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Chinach ▶ ocenia metody stosowane w ramach polityki demograficznej Chin dawniej oraz obecnie	▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
II. 3.	Indie	- określa położenie geograficzne Indii - podaje przykłady sukcesów gospodarczych Indii - podaje przykłady cechy kulturowych Indii odróżniające ten kraj od Polski	- opisuje zmiany liczby ludności Indii - na podstawie danych określa kierunki zmian demograficznych zachodzących w Indiach	- nazywa główny nurt religii wyznawanych w Indiach (hinduizm) i wymienia jego podstawowe założenia - określa silne strony Indii w odniesieniu do możliwości ich rozwoju gospodarczego	- przedstawia tradycyjne podziały społeczne panujące w Indiach - wyjaśnia, w jaki sposób nierówności społeczne wpływają na ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego	- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Indii - dyskutuje na temat roli Indii w regionie Azji Południowej i ich rosnącego znaczenia na świecie
II. 4.	Kraje Bliskiego Wschodu	- określa położenie Bliskiego Wschodu i wskazuje ten region na mapie świata - podaje nazwy kilku krajów leżących na Bliskim Wschodzie - wymienia cechy Bliskiego Wschodu, które wyróżniają ten region (np. zasoby węglowodorów, religia, klimat)	- na podstawie danych charakteryzuje rozmieszczenie zasobów ropy naftowej na Bliskim Wschodzie - nazywa religię dominującą na Bliskim Wschodzie - podaje przykład konfliktu toczącego się na Bliskim Wschodzie	- wyjaśnia znaczenie wydobycia i eksportu ropy naftowej i gazu ziemnego dla krajów bliskowschodnich - opisuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego krajów bliskowschodnich toczących się na Bliskim Wschodzie	- na mapie wskazuje obszary konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie - wyjaśnia przyczyny kilku konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie - ocenia skutki konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie	- charakteryzuje kulturę Bliskiego Wschodu uwzględniając zróżnicowanie religijne w regionie - dyskutuje na temat wyzwań stojących przed krajami bliskowschodnimi w kontekście toczących się konfliktów oraz uzależnienia gospodarek od sprężyny surowców energetycznych
Podsumowanie działu II						

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
III. 1.	Położenie Afryki i strefy klimatyczno-roślinno-glebowe	- opisuje położenie geograficzne Afryki - podaje nazwy mórz i oceanów oblewających Afrykę oraz wskazuje je na mapie - podaje nazwy głównych stref klimatyczno-roślinnych występujących w Afryce	- wskazuje na mapie wybrane obiekty geograficzne położone w Afryce (np. wybrane rzeki, łańcuchy górskie, jeziora) - na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie opadów w Afryce w różnych porach roku	- wyjaśnia funkcjonowanie cyrkulacji atmosferycznej w strefie międzyzwrotnikowej w Afryce - wyjaśnia związek pomiędzy funkcjonowaniem cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej a rozmieszczeniem opadów w Afryce	- wyjaśnia związek pomiędzy cechami klimatu a rodzajem roślinności występującej w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce - wymienia cechy gleb wykształconych w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce	na podstawie własnej wiedzy przedstawia ogólną charakterystykę stref klimatyczno-roślinno-glebowych występujących w Afryce
III. 2.	Gospodarowanie w strefie Sahelu	- wyjaśnia, czym jest strefa Sahelu - wskazuje na mapie położenie strefy Sahelu - na podstawie mapy podaje nazwy krajów Sahelu - nazywa strefy klimatyczno-roślinne, w których położony jest Sahel	- opisuje warunki przyrodnicze panujące w strefie Sahelu - na podstawie danych udowadnia wpływ wzrostu liczby ludności na problemy społeczno-gospodarcze w wybranych krajach Sahelu	- wyjaśnia przyczyny i przebieg procesu pustyńnienia - podaje przykłady konfliktów toczących się w strefie Sahelu, których przyczyną jest rywalizacja o ograniczone zasoby przyrodnicze	- ocenia korzyści płynące z wprowadzenia nowych technik rolniczych, np. agroleśnictwa, w strefie Sahelu - opisuje i ocenia skutki pustyńnienia	- ocenia znaczenie różnych czynników skutkujących występowaniem problemów społeczno-gospodarczych w strefie Sahelu - proponuje rozwiązania mogące załagodzić niektóre problemy społeczno-gospodarcze występujące w strefie Sahelu

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
III. 3.	Problemy żywienia w Afryce	▶ wyjaśnia, czym jest niedożywienie ▶ wymienia niektóre przyczyny niedożywienia w krajach afrykańskich	▶ wskazuje na mapie Etiopię ▶ identyfikuje cechy środowiska przyrodniczego, które utrudniają gospodarowanie w Etiopii	▶ na podstawie tekstów źródłowych podaje przykłady przyrodniczych i społecznych przyczyn niedoborów żywności w krajach afrykańskich ▶ wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na problem niedoborów żywności w krajach afrykańskich	▶ wykazuje wzajemny związek pomiędzy występowaniem konfliktów a niedożywieniem w krajach afrykańskich ▶ rozróżnia pojęcia głodu jawnego i utajonego ▶ omawia konsekwencje niedożywienia	▶ dyskutuje na temat znaczenia poszczególnych czynników w występowaniu niedożywienia w Etiopii i innych krajach afrykańskich
Podsumowanie działu III						
IV. 2.	Turystyka w Kenii	▶ wskazuje położenie Kenii na mapie ▶ na podstawie materiałów, takich jak ilustracje czy filmy, opisuje walory turystyczne Kenii, np. krajobrazy, faunę, florę	▶ na podstawie danych opisuje rozwój turystyki w Kenii ▶ opisuje wygląd, stroje czy tradycje plemion zamieszkujących Kenię, np. Masajów ▶ podaje przykłady aktywnej turystyki, którą można uprawiać w Kenii	▶ wyjaśnia, czym są przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne ▶ podaje przykłady turystycznych walorów przyrodniczych Kenii ▶ podaje przykłady turystycznych walorów kulturowych Kenii	▶ podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii ▶ szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii	▶ określa zasady, które muszą być spełnione, aby turystyka przyjazdowa do Kenii miała charakter zrównoważony ▶ wymienia nazwy kilku parków narodowych Kenii

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
IV. 3.	Elementy nowoczesnej gospodarki w Maroku i Rwandzie	▶ podaje przykłady postępu społeczno-gospodarczego obserwowanego w wybranych krajach Afryki ▶ na podstawie danych opisuje i porównuje struktury zatrudnienia w Maroku, Rwandzie i Polsce	▶ podaje przykłady tradycyjnych działalności gospodarczych dominujących w wielu krajach afrykańskich, np. wydobycie surowców w Maroku	▶ podaje przykłady nowoczesnych działalności gospodarczych rozwijanych w Maroku i Rwandzie (usługi, przemysł zaawansowanych technologii) ▶ wykazuje się świadomością istnienia fałszywych stereotypów dotyczących rozwoju krajów afrykańskich	▶ na wybranych przykładach szczegółowo opisuje rozwój nowoczesnych gałęzi gospodarki w Maroku i Rwandzie ▶ omawia przykłady poprawy jakości życia mieszkańców Rwandy dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, np. wykorzystaniu sztucznej inteligencji w dystrybucji leków	▶ krytycznie ocenia możliwości rozwoju nowoczesnej gospodarki w wybranych krajach Afryki ▶ dyskutuje na temat barier ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy krajów afrykańskich
Podsumowanie działu IV						
V. 1.	Tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych	▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Północnej ▶ podaje przykłady zagrożeń przyrodniczych występujących w Ameryce Północnej (np. tornada, cyklony tropikalne, powodzie)	▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Północnej ▶ na podstawie map charakteryzuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Ameryki północnej	▶ wyjaśnia wpływ ukształtowania powierzchni i cyrkulacji powietrza na powstawanie tornad w Ameryce Północnej ▶ porównuje możliwości prognozowania tornad i cyklonów tropikalnych	▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych ▶ wyjaśnia pojęcie superkomórki ▶ opisuje i porównuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych	▶ podaje nazwy stanów, w których najczęściej występują tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych ▶ ocenia możliwości zapobiegania skutkom tornad i cyklonów tropikalnych

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
V. 3.	Rola Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce	▶ podaje przykłady produktów, z których są znane Stany Zjednoczone ▶ na podstawie danych określa pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej	▶ na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia, czym jest technopolia ▶ omawia cechy charakterystyczne miast amerykańskich	▶ podaje przykłady firm, których działalność jest związana z rozwojem Doliny Krzemowej ▶ nazywa i wskazuje na mapie przykłady megalopolis w Stanach Zjednoczonych	▶ dyskutuje na temat poziomu innowacyjności gospodarki Stanów Zjednoczonych na tle innych krajów ▶ określa czynniki, które przyczyniły się do rozwoju technopolii w Dolinie Krzemowej ▶ wyjaśnia proces powstawania megalopolis	▶ opisuje korzyści płynące z wykorzystania wiedzy w poszczególnych sektorach gospodarki Stanów Zjednoczonych ▶ omawia ograniczenia dalszego rozwoju Doliny Krzemowej
Podsumowanie działu V						
VI. 1.	Środowisko przyrodnicze Ameryki Południowej i problemy zagospodarowania Amazonii	▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Południowej ▶ podaje kilka charakterystycznych cech amazońskich lasów deszczowych ▶ wymienia skutki wycinania amazońskich lasów deszczowych	▶ na podstawie map porównuje rozmieszczenie wielkich form rzeźby terenu w Ameryce Południowej i Północnej ▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Południowej	▶ podaje cechy wyróżniające Amazonkę spośród innych rzek ▶ określa znaczenie amazońskich lasów deszczowych dla zachowania bioróżnorodności planety	▶ oblicza rozciągłość południkową Ameryk ▶ wykazuje się świadomością współodpowiedzialności krajów europejskich za postępujące wylesianie Amazonii	▶ dyskutuje na temat przyczyn wylesiania Amazonii ▶ wyjaśnia, na czym polega konflikt interesów dotyczący sposobów zagospodarowania Amazonii

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
VI. 2.	Sytuacja rdzennej ludności w Ameryce Południowej	- wyjaśnia, kogo nazywamy rdzennymi mieszkańcami Ameryki Południowej i Północnej - opisuje wioski, domy i warunki życia rdzennych mieszkańców Amazonii	- opisuje zmiany kulturowe, którym ulegają rdzenni mieszkańcy Ameryki Południowej - ocenia wpływ działalności górniczej i eksploatacji drewna na życie rdzennych mieszkańców Amazonii	- wymienia zagrożenia, na które są narażeni rdzenni mieszkańcy Amazonii - wyjaśnia przyczyny zanikania kultur w Ameryce Południowej	- opisuje skutki kolonizacji Ameryki Południowej dla jej rdzennych mieszkańców - dyskutuje na temat możliwości pogodzenia interesów rdzennych mieszkańców i grup lobbujących za gospodarczym wykorzystaniem Amazonii	- podaje przykłady działań podejmowanych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Południowej, które mają na celu ochronę ich praw - ocenia aktualną sytuację rdzennej ludności zamieszkującej Brazylię
VI. 3.	Dzielnice biedy w miastach Ameryki Południowej	- opisuje warunki życia w dzielnicach biedy - na podstawie fotografii opisuje wygląd dzielnic biedy	- wyjaśnia, czym są czynniki wypychające ludność ze wsi do miast - wskazuje nierówności społeczne jako główną przyczynę powstawania dzielnic biedy	- na podstawie własnej wiedzy opisuje różne przyczyny powstawania dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej - wyjaśnia, czym jest szara strefa	- podaje przykłady pozytywnego wpływu działalności prowadzonej przez mieszkańców dzielnic biedy na funkcjonowanie miast - opisuje i ocenia lokalizację dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej	- odróżnia dzielnice biedy znajdujące się na różnych stopniach rozwoju - dyskutuje na temat możliwych sposobów rozwiązywania problemów dzielnic biedy
Podsumowanie działu VI						

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
VII. 1.	Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii	- opisuje położenie geograficzne Australii - na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne wybranych miejsc w Australii	- wymienia przykłady zwierząt i roślin żyjących w Australii - na podstawie map opisuje zróżnicowanie ukształtowania powierzchni Australii - wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Australii i Oceanii	- wykazuje związek pomiędzy położeniem geograficznym i warunkami klimatycznymi Australii - opisuje położenie Wielkiej Rify Koralowej	- na podstawie własnej wiedzy opisuje zróżnicowanie warunków klimatycznych w Australii - opisuje warunki niezbędne do powstania rify koralowej - wyjaśnia powstawanie atoli	- wykazuje związek pomiędzy wyjątkowością fauny i flory Australii a przeszłością geologiczną kontynentu (pozo- stawianiem w izolacji od pozostałych kontynentów) - charakteryzuje środowisko przyrodnicze Oceanii
VII. 2.	Ludność i gospodarka Australii	- na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Australii - na podstawie danych charakteryzuje zmiany liczby ludności w Australii	- na podstawie danych opisuje strukturę PKB gospodarki Australii - wymienia przykładowe gałęzie gospodarki ważne dla Australii	- określa przyczyny i skutki problemów z zaopatrzeniem w wodę w suchych i półsuchych regionach Australii - wyjaśnia działanie niecki artezyjskiej	- dyskutuje na temat australijskiej polityki migracyjnej - ocenia wpływ osadników europejskich na rdzennych mieszkańców Australii - wymienia cechy rolnictwa, przemysłu i usług w Australii	- ocenia zasadność wykorzystywania przez Australię zasobów naturalnych (wody, węgla) do stymulowania swojego rozwoju gospodarczego - opisuje wpływ turystyki na przyrodę Australii i Oceanii
VII. 3.	Antarktyda	- opisuje położenie geograficzne Antarktydy - na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne panujące na Antarktydzie	- wyjaśnia, czym jest lądolód - podaje przykłady zwierząt zamieszkujących Antarktydę	- wyjaśnia wzajemne zależności pomiędzy zmianami klimatu a topnieniem lądolodu na Antarktydzie - wyjaśnia, dlaczego klimat na Antarktydzie jest zimny i suchy	- uzasadnia konieczność zachowania statusu Antarktydy określonego Traktatem Antarktycznym - wyjaśnia mechanizm ruchu lądolodu oraz zjawisko cielenia się lodowców	przedstawia cele badań naukowych prowadzonych w Arktyce i Antarktyce
Podsumowanie działu VII						